

Školní psycholog a práce s učiteli

Mgr. Michaela Širůčková, Ph.D.

Služby školního psychologa

Obsah	Způsob realizace	Zacílení	Oblasti
<ul style="list-style-type: none">• Informační• Osvětový• Preventivní• Intervenční• Identifikačně-diagnostický• Modifikační• Rozvíjející• Konzultačně-poradenský	<ul style="list-style-type: none">• Individuálně• Skupinově• Přímou• Nepřímou	<ul style="list-style-type: none">• Žáci• Rodiče• Učitelé• Pedagogický sbor• Výchovní poradci• Speciální pedagog• Metodik prevence• Vedení školy	<ul style="list-style-type: none">• Učení• Chování• Osobnost• Sociální vztahy• Psychohygienické otázky školy• Výchovně-vzdělávací proces

Působení na psychosociální klima školy

přímé – školní psycholog sám pracuje se třídami, podílí se na některých koncepčních krocích, osvětová činnost

nepřímé - skrze práci s učiteli - např. výcvik psychosociálních dovedností, kteří nabyté poznatky uplatňují v práci s dětmi a pracují s dětmi podobně jako si zažili

Možné oblasti práce s učители

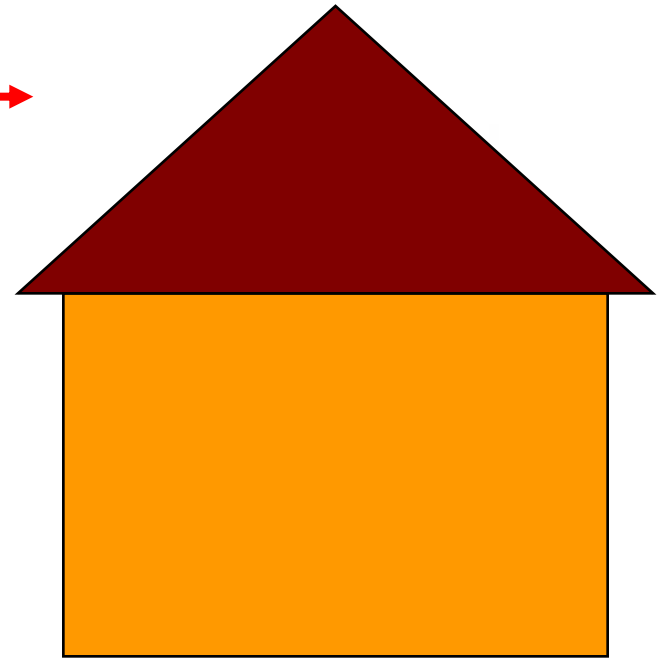
Intervence

Prevence

Podpora

Oblast prevence

- relativně bezpečná oblast
- aktivity plánované s časovým předstihem
- může se dopředu připravit a konzultovat
- psycholog může získat respekt a důvěru učitelského sboru

Oblast prevence zahrnuje

- **mapování prostředí** - atmosféra, problémy, které jsou aktuální na škole; vzdělávání, kterým učitelé již prošli, představy vedení, kam se jeho působení má směřovat, ...
- **monitoring** potřeb učitelů
- **psychohygienu učitele** - antistresový program pro učitele jako prevence syndromu vyhoření, pozitivní přeladění, nácvik relaxace, rozvoj týmové spolupráce
- **rozvoj psychosociálních dovedností** - vedení k sebereflexi, workshopy, semináře, výcviky,
- **osvětová činnost** - organizace krátkých seminářů přímo na škole, kde školní psycholog působí; vstupy na poradách

Krizová intervence

- po zralé úvaze
- přivolat si supervizora, nebo přizvat dalšího odborníka
- ohlídat si své hranice
- pamatovat na to, že později učiteli nemusí být příjemné se s psychologem pracovní setkávat a upozornit ho na to
- kontakty, kam se obrátit
- psychohygienu

Oblast krizové intervence zahrnuje

- Zpracování traumatizující události na půdě školy
 - např. řešení závažné šikany, šikana učitele, psychopatologie, těžce antisociální chování, traumatizující událost přímo ve třídě, ve škole, jako je úmrtí, násilný čin
- Pomoc učitelům v osobní krizi (individuální krizová intervence)
- Závažný konflikt v pedagogickém sboru (např. stmelování učitelského sboru, pracovní skupiny)

Oblasti podpory

- **Supervize** - individuální supervize učitel-psycholog, VTI, balintovská skupina, ...
- Pomoc při **řešení běžných problémů**
- **Koučování** - podpora využívání moderních metod ve výuce, sebevzdělávání, ...
- **Sebereflexe**
- **Podpůrné rozhovory** (i krátké),
- **Zájem o práci učitelů**

Cvičení: úskalí

Sdělte si, ve které ze zmiňovaných oblastí máte osobní zkušenost. Případně pohovořte o dalších oblastech.

Společně napište možná úskalí působení v těchto oblastech:

čeho si všímat?

čeho se vyvarovat?

na co si dát pozor?

U uvedených činností je přínos zjevný, ale cílem této aktivity by mělo být upozornění na možná úskalí, se kterými se můžete potkat.

Úskalí

- Hranice
- Etika
- Neutralita
- Skupinová dynamika
- Strach a negativismus
- Role experta versus role osoby poskytující podporu
- Přesvědčení, že změny musí nastat hned a být vidět
- Osobnost psychologa
- Praktické překážky
- Vyhoření

Čtyři důležité aspekty budování vztahu s učiteli

1. Vyladění se a navození spolupráce
2. Uzavření smlouvy – vytvoření kontraktu
3. Sebezkušenostní aktivity
4. Reflexe a zpětná vazba

Vyladění se a navození spolupráce s klientem

- budování kooperativní a přátelské atmosféry
- dostatek času
- vztah na společných hodnotách, ale různých přístupech
- aktivity zpočátku strukturujeme a nezařazujeme na prožitek náročné sebezkušnostní aktivity
- kognitivní informace v tomto stádiu redukuje úzkost
- informace, které „změní život“
- respektovat odlišnosti v rámci prožívání
- má cenu každý posun

Uzavření smlouvy – vytvoření kontraktu

- zasahuje i do první fáze tím, že korigujeme reálná a nereálná očekávání
- cílem je objasnit, co jeden od druhého očekáváme a dojít ke shodě o účelu setkávání, spolupráce

Sebezkušenostní aktivity

- na počátku každé aktivity dobře vysvětlit, co budeme dělat, proč a jak. Vede to ke zmírnění obav. Když aktivita vyžaduje, že nemůžeme cíl prozradit dopředu, uvedeme alespoň tuto skutečnost s odkazem na to, kdy jim to bude odhaleno.
- k tomu, aby aktivita vedla k cíli, vysvětlíme dobře postup, nebo jednotlivé kroky zadání.
- nechme přiměřeně času na reflexi zážitků, pocitů a postřehů. Dobré je v některých případech zaznamenat na flip.
- velmi důležité je následné zakotvení prožitků a postřehů klientů

Reflexe a zpětná vazba

- Zhodnocení
- Zjistit, co si učitel odnáší, co pro něho bylo důležité, co si zapamatoval a co mu bylo nepříjemné, co by chtěl příště jinak.

Děkuji za pozornost